

Glavobolja za energetske tim EU



Posledice povratka Trampa
po klimatsku i energetske
politiku EU

Vizija budućeg
komesara za energiju



Pet postulata šefa
klimatske politike EU



COP29: Svađa oko CBAM-a EU zaustavlja
napredak prvog dana u Bakuu

Preko pola evropskih kupaca energije nema sredstva za energetske tranziciju

Kako se generalni direktori prilagođavaju energetske tranziciji?

SADRŽAJ

Posledice povratka Trampa po klimatsku i energetska politiku EU - Brugel	OVDE
Pet stvari koje treba znati o saslušanju novog šefa klimatske politike EU	OVDE
Vizija budućeg komesara za energiju EU	OVDE
Dan Jorgensen ne zna gde naći novac za tranziciju	OVDE
COP29: Svađa oko CBAM-a EU zaustavlja napredak prvog dana u Bakuu	OVDE
Preko pola evropskih kupaca energije nema sredstva za energetska tranziciju	OVDE
Kako se generalni direktori prilagođavaju energetska tranziciju uz pritiske na tržištu	OVDE
Ministri finansija EU podržavaju jačanje elektroenergetske mreže	OVDE
„Pakt za angažman“ Evropske komisije o mrežama dobija podršku	OVDE
Evropska koalicija za finansiranje energetske efikasnosti pristupilo 49 finansijskih institucija	OVDE
Turska ukida subvencije za domaćinstva sa velikom potrošnjom energije	OVDE
Pad emisija gasova staklene bašte od 8% u EU u 2023.	OVDE
EEA: Uprkos napretku, EU i dalje 6% udaljena od cilja za 2030.	OVDE
Evropska gasna kriza nije gotova uprkos punim skladištima	OVDE
Makedonija, BiH i Moldavija potpuno zavisne od ruskog gasa	OVDE
Sa zimom, Evropa će povećati proizvodnju gasa i emisije – Ember	OVDE
ACER: Raste broj kršenja REMIT regulative	OVDE
Nerezidenti mogu da se registruju kao učesnici na ukrajinskom veleprodajnom energetska tržištu	OVDE

Posledice povratka Trampa po klimatsku i energetska politiku EU - Brugel

BRISEL - Povratak predsednika Trampa nosiće duboke promene u američkoj klimatskoj i energetska politici, sa dalekosežnim međunarodnim posledicama. Strategija Evropske unije za suočavanje s ovim posledicama trebalo bi da ima tri temelja: globalnu klimatsku akciju, energetska politiku i konkurentnost, kao i ulaganja i trgovinu u čistu tehnologiju. Na sreću za EU, ovaj pristup se u velikoj meri poklapa s njenim vlastitim strateškim interesima, komentariše briselska ekonomska analitička firma **Brugel** (Bruegel). Prenosimo rezime ove analize:



Izlazak iz Pariskog sporazuma?

Prva posledica Trampove pobede će naravno biti odustajanje SAD od klimatskih mera. Od njega se očekuje da će agresivno ukinuti federalne ekološke i klimatske propise, što će samo delimično biti nadoknađeno jačom klimatskom politikom u američkim državama i interesima privatnog sektora u sprovođenju zelene tranzicije. Kada Tramp preuzme dužnost u januaru, mogao bi podneti zahtev UN-u za ponovno povlačenje iz sporazuma. Trebalo bi godinu dana da taj potez stupi na snagu prema odredbama pakta, a ne tri godine koliko je to bilo ranije.

Tokom tog vremena, Trampova administracija mogla bi ignorisati prethodne američke klimatske obveze koje je uspostavio predsednik Džo Bajden i odbiti podnošenje novih planova za smanjenje zagađenja ugljenikom, smatraju analitičari. Bez SAD, EU rizikuje veću izolaciju u klimatskoj diplomatiji.

Kao odgovor, EU mora nastaviti sa svojom vlastitom domaćom agendom dekarbonizacije, primerom lidera na globalnom nivou. To je u evropskom ekonomskom interesu, iz tri razloga. Prvo, globalna dekarbonizacija je od vitalnog značaja za EU u nastojanju da ograniči sve skuplje klimatske štete u budućnosti. Drugo, pomoći će EU da poboljša svoju ekonomsku konkurentnost i ekonomsku sigurnost. Treće, predstavlja izveznu priliku čiste tehnologije za Evropu. EU se mora držati svog plana čak i kada teški kompromisi postaju sve oštriji – kao što je povećana napetost između potrebe za povećanjem potrošnje na odbranu i potreba za javnim ulaganjima u klimu.

EU takođe mora ojačati napore klimatske diplomatije s velikim emiterima, uključujući Kinu i Indiju, samo da bi sprečila druge da slede SAD. EU bi trebalo da izgradi saveze kako bi osigurala da nacionalno utvrđeni doprinosi za 2025. – ili obećanja zemalja o smanjenju emisija – koje će podneti svetske vlade pre klimatskog samita COP30 2025. budu ambiciozni, detaljni i verovatno će mobilisati dovoljno zelenih investicija u narednim godinama.

Veći jaz u cenama energije između SAD i EU

Drugo, Tramp ima za cilj da SAD budu ne samo “energetski nezavisne”, već “energetski dominantne”. On se obavezao da će u roku od godinu dana prepoloviti cene prirodnog gasa i struje, uglavnom kroz povećanje proizvodnje gasa. Ako se to dogodi, to bi povećalo jaz u cenama energije

između EU i SAD, što bi dodatno potkopalo industrijsku konkurentnost EU.

Jedino strukturno rešenje za problem visokih cena energije u EU je zelena tranzicija. Ovo se mora ubrzati. Jedinstveni pristup čistoj elektrifikaciji je od suštinskog značaja za osiguranje efikasnog razvoja obnovljive energije i potrebne električne mreže i infrastrukture fleksibilnosti.

Pokušaj EU da izbegne Trampove carine: Ruski LNG zameniti američkim

BUDIMPEŠTA - Evropska unija bi mogla razmotriti zamenu uvoza ruskog utečenog prirodnog gasa (LNG) uvozom iz Sjedinjenih Država, rekla je predsednica Evropske komisije Ursula von der Lejen novinarima, 8. novembra.

„I dalje dobijamo mnogo LNG-a iz Rusije i zašto ga ne bismo zamenili američkim LNG-om, koji je za nas jeftiniji i obara cene energije“, rekla je Von der Lejen, prenosi *Rojters*.

Tramp ukida Zakon o smanjenju inflacije?

Što se tiče ulaganja u čistu tehnologiju i trgovine, Tramp je zapretio da će ukinuti ili značajno smanjiti američki Zakon o smanjenju inflacije (IRA), nazvavši ga "novom socijalističkom zelenom prevarom". Možda će zadržati neke odredbe, posebno da zadrži ulaganja u proizvodnju čiste tehnologije u republikanskim državama koje imaju koristi od IRA, ali njegov stav ipak sugerše odstupanje od trenutne putanje američkih investicija u čistu tehnologiju. Prihvatanje zrelih obnovljivih izvora će verovatno i dalje biti vođeno tržišnim osnovama, ali volatilnost politike može odvratiti manje zrele čiste tehnologije, posebno u sektorima koji zavise od federalnih subvencija.

Raspoređivanje vetroelektrana na moru takođe bi nanelo štetu evropskim kompanijama koje ulažu u ovaj sektor.

Biće otežan evropski izvoz u SAD

Tramp je takođe signalizirao povratak politike 'Amerika na prvom mestu' u trgovini, što može imati ozbiljne posledice po evropski izvoz u SAD, posebno u automobilskom sektoru koji je već pod stresom. Štaviše, kineska roba isključena sa tržišta SAD-a mogla bi ući u EU, vršeći pritisak na evropske industrije i komplikujući kompromise između dekarbonizacije, konkurentnosti i sigurnosti sa kojima se Evropa već suočava.

Ovo naglašava hitnu potrebu za jačom čistom industrijskom politikom, putem EU Clean Industrial Deal-a koji je obećala predsednica Evropske komisije Ursula von der Lejen u prvih 100 dana svog drugog mandata. Trampova pobeda trebalo bi da posluži kao poziv na buđenje o potrebi da se stimulišu domaće zelene investicije i da se dogovore nova čista trgovinska i investiciona partnerstva s trećim zemljama.

Pouke:

Trampov povratak stoga treba smatrati znatnim poticajem implementaciji klimatske i energetske strategije EU. Ne radi se samo o zaštiti od Trampove politike. EU mora ojačati svoju poziciju samopouzdanog klimatskog lidera u narušenom globalnom pejzažu. Neodlučnost i fragmentacija nisu opcije. Trampov povratak na vlast mora biti snažan poticaj za EU i njene članice da prevladaju političke podele i ujedine se oko cilja dekarbonizacije, istovremeno jačajući industrijsku konkurentnost i povećavajući sigurnost kontinenta, konstatuje

Brugel.

Pet stvari koje treba znati o saslušanju novog šefa klimatske politike EU

BRISEL — Kada se Vopke Hekstra (Wopke Hoekstra) (foto dole) suočio sa Evropskim parlamentom u oktobru prošle godine, poslanici su ga oznojili, odloživši njegovo odobrenje za nekoliko dana.



Tada su imali velike sumnje da li je ovaj fiskalni tvrdolinijaš i bivši zaposlenik Shell-a sa malo iskustva u klimatskoj politici prava osoba koja će zameniti šefa socijalističkog Zelenog dogovora Fransa Timermansa – posebno u vreme kada je Hekstrina politička porodica, Evropska narodna partija (EPP) desnog centra nastojala da oslabi zeleno zakonodavstvo, prenosi briselski portal Politico ono što je budući komesar EU za klimu rekao prošle nedelje poslanicima Evropskog parlamenta i za manje od sat vremena dobio njihovo odobrenje za novi posao.

Brzo odobrenje dokaz je da je Hekstra uspeo uspostaviti pažljivu ravnotežu između odbrane klimatskih ambicija EU i ublažavanja zabrinutosti oko troškova energije i industrijskog pada. Ako je saslušanje u prošli četvrtak bilo vodič, moraće nastaviti hod po tom konopcu u narednih pet godina, piše Politico.

U nastavku, Politico prenosi pet ključnih stvari sažetih u saslušanju Hekstre.

1. Bez vraćanja unazad; i tačka

Postojala je stvarna pretnja klimatskog nazadovanja nakon letnjih izbora za EU, koji su Evropski parlament gurnuli udesno. Koristeći proteste farmera i upozorenja industrije, konzervativci su se zalagali za manje stroge zelene zakone.

Njegova glavna poruka, na veliko olakšanje Zelenih i zakonodavaca levog centra, bila je da neće biti odustajanja od postojećih klimatskih ciljeva i mera. Industriji je potrebna predvidljivost, tvrdi on.

To znači pridržavanje posvećenosti cilju smanjenja emisija za 90 posto za 2040. On je takođe obećao da neće razvodnjavati politike kao što je dodavanje cene ugljenika na goriva za grejanje i transport ili postepeno ukidanje automobila na fosilna goriva.



2.

Nejasno o budućem zakonodavstvu

"Ne možemo čekati" da delujemo na klimatske promene, rekao je Hekstra poslanicima. Ipak, konkretni planovi za tu akciju očigledno mogu sačekati. Koliko god da je holandski komesar bio jasan u očuvanju postojećih klimatskih ciljeva, ostao je neodređen na putu napred.

Čak i na njegovu omiljenu temu – tržišta ugljenika – bio je nejasan u svojoj viziji.

Hekstra je rekao da će izraditi zakon kako bi osigurao da EU može postići svoj cilj do 2040. godine, ali nije naveo detalje o tome šta bi to moglo podrazumevati. Izbegao je specifičnosti sektorskih mera, energetske ciljeve i dugo očekivanog sporazuma o čistoj industriji. I dok je naglašavao važnost društveno pravedne tranzicije, on je kao rešenje uglavnom ukazao na postojeću mjeru – novi socijalni klimatski fond, koji se smatra nedovoljnim.

Sistem trgovanja emisijama.

On je ponudio nešto više kada je bio pod pritiskom o tome kako će pripremiti EU za posledice klimatskih promena. "Ako za to bude potrebno zakonodavstvo, pobrinuće se da to poguramo", rekao je Hekstra i dodao: "Trebalo bi uključiti novac iz država članica" kao i iz budžeta EU.



3.

Poresko bogatstvo, tehnološki divovi i fosilna goriva

Glavna poreska vest sa saslušanja bila je da Hekstra - čiji portfelj takođe uključuje oporezivanje - podržava namete EU na tehnološke gigante ako budući američki predsednik Donald Tramp odustane od globalnog sporazuma o oporezivanju multinacionalnih kompanija.

Hekstra je rekao da je njegova preferirana opcija pronalaženje zajedničke linije sa SAD-om, ali da će EU delovati jednostrano ako to nije moguće.

Ukratko, Holanđanin je uklonio zabrinutost socijalista i zelenih obavezavši se da će oporezovati bogate i velike zagađivače, uključujući sektor avijacije.

4. Novi pristup finansiranju klimatskih promena?

EU je najveći dobavljač klimatskih finansija i suočava se s pozivima da pojača svoju podršku i liderstvo s obzirom na skori povratak Trampa, koji je obećao da će ponovo napustiti Pariski sporazum.

Na pitanje o svom planu za globalnu klimatsku akciju, a posebno za finansiranje, Hekstra je govorio o "šargarepama i štapovima". Zanimljivo, rekao je da bi EU trebalo da udvostruči mere kao što je granični porez na ugljenik - koji je podigao diplomatske tenzije na pregovorima o klimi - kako bi se smanjile emisije širom sveta.

Takođe je predložio da zemlje u razvoju duguju EU više u zamenu za finansiranje.

5. Ne baš velika očekivanja

Prošle godine, levičarski poslanici su prisilili Hekstru da se posveti cilju smanjenja emisija od 90 posto za 2040. tokom njegovog saslušanja - mesecima pre nego što će Brisel objaviti svoju preporuku.

Ovog puta, nekoliko poslanika Evropskog parlamenta tražilo je detalje, a nijedan nije zahtevao konkretne obaveze. Ali zadržavanje dvosmislenosti je verovatno ono što je Hekstri pomoglo da dobije odobrenje zelenih, socijalističkih, liberalnih, desnog centra i konzervativnih zakonodavaca.

Mnogim zeleno orijentisanim zakonodavcima jednostavno je laknulo što nakon izbora u junu neće biti nazadovanja u pogledu klimatskih ciljeva za 2030. godinu.

Vizija budućeg komesara za energiju EU: tehnološka neutralnost, čisti vodonik i izazovi ulaganja

STRAZBUR - Pojavljujući se 5. novembra pred Komitetom za industriju, istraživanje i energetiku i Odborom za zapošljavanje i socijalna pitanja, budući komesar za energetiku i stanovanje Evropske komisije Dan Jørgensen i bivši danski ministar klime proveo je više od tri sata izlažući svoju viziju zakonodavnog mandata i odgovarajući na pitanja o svom portfelju, s ciljem da dobije podršku poslanika u Evropskom parlamentu.



U uvodnoj reči, mandatar je istakao svoju nameru da se istovremeno bavi energetsom sigurnošću, dekarbonizacijom i pristupačnošću.

Kako planira da ostvari svoju trostruku misiju? Kakve je uvide dalo saslušanje i koje su ključne tačke ostale bez odgovora?

1. Težnja ka tehnološkoj neutralnosti: Proširenje portfelja

Uvođenje širokog spektra tehnologija s niskim i nultim ugljenikom biće od vitalnog značaja za

postizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine i osiguravanje energetske sigurnosti u Evropi.

Nakon eksplicitnog pozivanja na tehnološku neutralnost u svom pismu misije, imenovani za komesara Jørgensen je ponovo potvrdio cilj da se sledi tehnološki neutralan pristup tokom ovog zakonodavnog mandata. On se osvrnuo na tehnologije kao što su hvatanje i skladištenje ugljenika (CCS), čisti vodonik i mali modularni reaktori (SMR) i naglasio potrebu da se planiraju dugoročni ciljevi, dok se isporučuju u kratkom roku.

Međutim, navedena posvećenost tehnološkoj neutralnosti tek treba da bude formalizovana kroz opipljive akcije. Još su potrebni dodatni detalji kako bi se utvrdilo da li ovo ide dalje od kozmetičke promene i da li će, u stvari, dovesti do uravnotežene podrške za sve tehnologije koje mogu igrati ulogu u dekarbonizaciji EU.

2. Čisti vodonik: Potreba za praktičnim i realnim putem napred

Gledajući specifične tehnologije, čisti vodonik je bio visoko na dnevnom redu kao „važan deo slagalice za funkcionalan ekosistem čiste energije u Evropi”.

Međutim, uprkos tome što je EU stavila značajan naglasak na čisti vodonik u prošlom mandatu, blok je i dalje daleko od postizanja svojih ciljeva implementacije, kao što je nedavno naglasio Evropski revizorski sud.

Na svom saslušanju, Jørgensen je priznao da raspoređivanje čistog vodonika nije u planiranoj fazi. Naglasio je potrebu da se reši i potražnja i ponuda i da se ide 'povećano u obimu, a smanjeno u ceni'.

3. Geotermalna energija: Domaći i bogat izvor energije zauzima centar pažnje

Glavni naglasak na saslušanju za potvrđivanje bila je posvećenost isporuci evropske geotermalne strategije. Geotermalna energija bi mogla da obezbedi čistu, čvrstu i praktično neiscrpu energiju koja bi pomogla Evropi da pređe sa zavisnosti od stranih fosilnih goriva.

4. Nuklearna energija: Uzimanje u obzir potencijala različitih puteva proizvodnje energije

Jorgensen je priznao ulogu nuklearne energije, kao čistog izvora u energetske tranziciji EU i naglasio da države članice imaju pravo da odlučuju o svom energetskom miksu.

Obećao je da će nuklearna energija biti deo predstojećeg Plana ulaganja u čistu energiju i najavio izveštaj za procenu potreba za investicijama u sektoru.

Sve više zemalja EU istražuje ideju o uvođenju SMR-a kao deo svojih strategija dekarbonizacije. Po tom pitanju, mandatar je obećao da će obratiti veliku pažnju na preporuke koje je izradila Evropska industrijska alijansa o SMR-ovima.

5. Pitanje novca: Kako će se finansirati tranzicija čiste energije?

Izgradnja infrastrukture za potpuno dekarbonizovani energetski miks zahtevaće značajna sredstva i podršku. Međutim, na prošlonedeljnoj raspravi, detalji o konkretnim ulaganjima i sredstvima potrebnim za pokretanje energetske tranzicije ostali su nejasni i retki. Iako je bilo spominjanja plana ulaganja u čistu energiju i mera za privlačenje privatnog kapitala, još uvek nije jasno da li će biti dostupna dodatna sredstva. Slično tome, predlozi za prilagođavanje pravila o državnoj pomoći spomenuti

su kao potencijalno rešenje, iako ih treba pažljivo izbalansirati s razmatranjima kohezije, s obzirom na različite fiskalne kapacitete država članica EU.

Sve u svemu, jasno je stavljeno do znanja da nije u nadležnosti komesara da poveća raspoloživi budžet EU. S obzirom na snažan uticaj država članica na budžetska ograničenja EU, predstojeći pregovori o Višegodišnjem finansijskom okviru (MFF) biće ključni za određivanje podrške koja je dostupna za tranziciju u EU.

Dan Jorgensen ne zna gde naći novac za tranziciju

BRISEL – Dan Jorgensen zna da mora sniziti cene energije – samo ne zna gde naći novac za to, komentariše portal *Politico*.



To nije sprečilo bivšeg danskog ministra klime da iznese poslanicima Evropskog parlamenta gomilu obećanja u minuli utorak, odgovarajući na pitanja hoće li moći da vodi energetske politiku EU. On je reklamirao planove za izgradnju više infrastrukture energetske mreže i bolje povezivanje između zemalja. Zakleo se da će ubrzati izdavanje dozvola za nove, jeftinije izvore energije. I obećao da će se zalagati za širenje nuklearne energije, uprkos svom ranijem oklevanju. Ipak, sve ove stvari zahtevaju novac. A to je jedna stvar koju Jorgensen nije mogao da obeća, iako visoki računi za energiju narušavaju konkurentnost Evrope i izazivaju nezadovoljstvo.

COP29: Svađa oko CBAM-a EU zaustavlja napredak prvog dana u Bakuu

BAKU - Zemlje su se sukobile oko uključivanja poreza na ugljenik, kao što je Mehanizam EU za prekogranično prilagođavanje ugljenika (CBAM) i druge mere klimatske i trgovinske politike na dnevni red Konferencije UN-a o klimatskim promenama 2024. godine.



Otvaranje plenarne sednice COP29 prekinuto je jer je BASIC blok, koji predstavlja četiri novoindustrijalizovane zemlje -- Brazil, Južnu Afriku, Indiju i Kinu -- zatražio da se razgovara na ovogodišnjem klimatskom samitu u Bakuu o "unilateralnim merama vezanim za klimatske promene, ograničavajuće na trgovinu" poput CBAM-a.

CBAM se odnosi na carinu na ugljenik koju je uvela EU kako bi se kaznile zemlje koje izvoze robu s intenzivnom emisijom u tu regiju, ali nemaju rigorozne politike u pogledu cena ugljenika. Velika Britanija će implementirati vlastiti CBAM od 2027. godine, dok Australija takođe želi da uvede svoj prekogranični porez na CO₂.

Stavljanje CBAM-a u zvaničnu agendu COP-a je važan korak koji ukazuje da Okvirna konvencija UN-a o klimatskim promenama gleda i ocenjuje ukrštanje trgovinskih politika i klimatskih politika na ozbiljniji način, prenosi Platts reakcije nekih delegata.

Međutim u ponedeljak uveče u Bakuu, Predsedništvo COP29 odlučilo je da "jednostrane mere vezane za klimatske promene, trgovinsko ograničavajuće" neće biti deo službenog dnevnog reda, ali će se o ovoj temi neformalno razgovarati na samitu, koji se održava od 11. do 22. novembra.

EU je takođe insistirala na tome da je to pitanje trgovine i da bi se o njemu trebalo raspravljati u Svetskoj trgovinskoj organizaciji umesto na COP-u.

Platts od učesnika samita saznaje da se delegacije trenutno bore oko ove tačke dnevnog reda.

Politički analitičar sa sedištem u Pekingu rekao je da Kina ne samo da želi razgovor o CBAM-u na COP-u, već i o svim politikama vezanim za klimu koje imaju značajan uticaj na globalnu trgovinu, kao što su pravila EU o baterijama i američki Zakon o smanjenju inflacije koji subvencionise domaće proizvođače u sektorima čiste energije.

Analitičar je takođe rekao da bi Kina mogla imati veću pregovaračku moć na u narednim godinama zbog verovatnog odsustva SAD-a.

"Povlačenje SAD-a iz međunarodne klimatske diplomatije moglo bi stvoriti vakuum u vođstvu, što bi omogućilo Kini da pojača svoj geopolitički uticaj", izjavili su nedavno analitičari S&P Global Commodity Insights u izveštaju.

CBAM u suštini naplaćuje porez na uvoz odabranih materijala i proizvoda koji intenzivno koriste ugljenik -- uključujući aluminijum, cement, električnu energiju, đubriva, vodonik, gvožđe i čelik -- u EU, uklanjajući jaz između cene ugljenika u sistemu EU za trgovinu emisijama i cena ugljenika izvozne zemlje porekla.

Preko pola evropskih kupaca energije nema sredstva za energetska tranziciju



CIRIH - Istraživanje kompanije ABB, tehnološkog lidera u oblasti elektrifikacije i automatizacije, je pokazalo da više od polovine od anketiranih 850 evropskih donosioca odluka o kupovini električne energije u Francuskoj, Nemačkoj, Italiji, Norveškoj i Velikoj Britaniji nema dovoljno resursa za prelazak sa fosilnih na čista goriva.

Anketa je pitala energetske kompanije i kompanije o njihovim pokretačima i rizicima energetske tranzicije, njihovim stavovima o automatizaciji i ekološki prihvatljivim tehnologijama i njihovoj spremnosti da usvoje propise za smanjenje emisije gasova staklene bašte.

Istraživanje je potvrdilo da se komunalna preduzeća i industrijski potrošači suočavaju sa zajedničkim izazovima u ovoj tranziciji. To uključuje kontrolu operativnih troškova, upravljanje infrastrukturnim investicijama, rešavanje potrebe za kvalifikovanom radnom snagom i implementaciju novih rešenja kao što je skladištenje energije.

Ispitanici su takođe istakli potrebu za poboljšanjem mera kibernetičke sigurnosti jer digitalne komponente i softverska rešenja postaju sve važniji za elektroenergetsku opremu.

Jedno od ključnih problema je to što mnogi operatori distributivnih sistema rade na regulisanim tržištima gde se podsticaji često fokusiraju na održavanje statusa quo umesto na omogućavanje radikalnih promena.

“Taj model ne funkcioniše i treba ga promeniti”, stoji u zaključcima **istraživanja**.

Osim toga, postoji potreba za povećanjem nivoa ulaganja u mrežu kako bi se osiguralo da se obnovljivi izvori energije mogu u potpunosti koristiti.

U zaključku, autori istraživanja predlažu tri prioriteta za budućeg komesara za energetiku u Evropi – da pokrene konkretne planove ulaganja u elektroenergetsku mrežu iz svih zemalja, da razvije zajednički okvir za digitalizaciju dugoročno za zemlje koji takođe pokreće inovacije i da obezbedi resurse za sve zemlje.

Kako se generalni direktori prilagođavaju energetske tranziciji uz pritiske na tržištu

LONDON - Nedavna studija dobavljača energetskih rešenja Aggreko otkriva kako evropski generalni direktori prilagođavaju svoje klimatske strategije suočenim s ekonomskim preprekama.



Studija, koja je anketirala 400 glavnih izvršnih direktora širom Evrope, daje sliku industrije u fluktuaciji, sa rukovodiocima koji nastoje da uravnoteže profitabilnost i ekološku odgovornost.

Uprkos ekonomskim izazovima, klimatska tehnologija ostaje ključni fokus za evropska preduzeća. Izveštaj otkriva da 87% kompanija već implementira decentralizovana energetska rešenja, kao što su proizvodnja električne energije na licu mesta i sistemi za skladištenje energije, kako bi ispunili ekološke i finansijske ciljeve.

Istraživanje otkriva da je više od 95% evropskih generalnih direktora prilagodilo svoje vremenske okvire energetske tranzicije kao odgovor na nedavne pritiske tržišta, a polovina je produžila svoje neto nulte ciljne datume. S druge strane, 80% rukovodilaca očekuje da će povećati svoja ulaganja u inicijative energetske tranzicije do 2025. godine, iako većina očekuje samo skromna povećanja.

Izveštaj takođe ističe ranjivost lanca snabdevanja kao kritičnu zabrinutost među izvršnim direktorima.

Gotovo polovina rukovodilaca navodi svoje lance snabdevanja kao jedan od najvećih rizika za svoje planove energetske tranzicije, a 21% ih je rangiralo kao najveći rizik.

Aggrekovo istraživanje takođe pokazuje da tradicionalne metode nabavke energije i dalje preovlađuju — 46% kompanija i dalje preferira konvencionalne energetske ugovore uprkos dostupnosti fleksibilnijih alternativa kao što su ugovori o kupovini električne energije i modeli energije kao usluge.

(Energija kao usluga (EaaS) je novi poslovni model koji zamenjuje pojam “energija kao roba” korišćenjem upravljanja energijom spolja. U ovom novom modelu, dobavljači energije pružaju korporativnim i rezidencijalnim potrošačima energiju i druge usluge – kao što su savetovanje, instalacija sistema i softver za praćenje korišćenja – na osnovu pretplate Prim. aut.).

Ministri finansija EU podržavaju jačanje elektroenergetske mreže

BRISEL - Bolje prekogranične elektroenergetske veze trebalo bi da budu ključni deo napora EU da snizi cene, smanji njihove oscilacije i poboljša konkurentnost svoje privrede, saopštili su ministri finansija EU na sastanku petog novembra..

Takve veze povezale bi obnovljiva postrojenja sa područjima velike potražnje u bloku i trebalo bi da budu povezane s ulaganjima u fleksibilnost potražnje, skladištenje i energetske infrastrukturu, kao i efikasnije korišćenje postojećih mreža, saopšteno je nakon sastanka u Briselu, javlja

Montel.

Stvaranje takvog "integrisanog i fleksibilnog evropskog tržišta električne energije" privuklo bi privatne investicije, poboljšalo energetske sigurnost i smanjilo potrebu za javnim subvencijama za proizvodnju iz obnovljivih izvora, kažu oni.



To

bi smanjilo fiskalni pritisak na vlade i podržalo ekonomski rast smanjenjem troškova za krajnje korisnike energije, dodali su.

Rešavanje visokih troškova energije bila je ključna preporuka u izveštaju o tome kako povećati globalnu konkurentnost EU koji je u septembru predstavio bivši italijanski premijer i predsednik Evropske centralne banke Mario Dragi.

Ministri su se složili da bi strategija za celu EU bila "od suštinskog značaja za efikasnu elektrifikaciju i zelenu tranziciju".

Upozorili su da "fragmentirane nacionalne strategije" rizikuju da dovedu do neefikasnih investicija, viših troškova i nestabilnih lokalnih cena električne energije.

Domaći energetski plan

Predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen zadužila je sledećeg komesara EU za energetiku, Danca Dana Jorgensena, da radi na akcionom planu za pristupačnu energiju, kao i na inicijativi za korišćenje više kapaciteta za proizvodnju i skladištenje energije iz obnovljivih izvora.

Komesar će takođe morati da predstavi akcioni plan za elektrifikaciju kako bi osigurao da se tranzicija EU na neto-nultu ekonomiju do 2050. zasniva na „domaćoj, čistoj električnoj energiji“.

„Pakt za angažman“ Evropske komisije o mrežama dobija podršku

BRISSEL - Zainteresovane strane u evropskom energetskom sektoru potpisale su „Pakt za angažman“ Evropske komisije (EK) o razvoju regionalnih mreža.

Potpisivanje od strane operatora prenosnih (OPS) i distributivnih (ODS) sistema i sektorskih udruženja, između ostalih, na PCI energetskim danima 4. novembra dodaje sve veću podršku širom regiona potrebi za „ranim, redovnim i smislenim angažovanjem zainteresovanih strana u razvoju mreže“.

„Pakt za angažman“ pokrenut je u novembru 2023. zajedno s akcionim planom za mreže kako bi se podigla svest o njihovoj ključnoj ulozi u ubrzanju tranzicije čiste energije.

Uz generalnog direktora za energetiku EK, potpisnici osnivači bili su ENTSO-E, ODS Entitet, Agencija za saradnju energetskih regulatora (ACER) i Inicijativa za mrežu obnovljivih izvora energije.

Cilj pakta za angažman je na državama članicama EU, EU i nacionalnim regulatorima, OPS-ima i ODS-ima, promoterima projekata i civilnom društvu da zajedno rade na ranom i redovnom učešću javnosti u projektima razvoja mreže.

Konkretno, pakt za angažman zahteva:

- Osmišljavanje i sprovođenje nacionalnih i evropskih komunikacijskih napora o ključnoj ulozi prenosnih i distributivnih mreža kao pokretača energetske tranzicije

- Zajedničke napore saradnje između nacionalnih i lokalnih vlasti u osiguravanju efikasne implementacije odredbi o dozvolama za projekte mreže i obnovljive energije i najbolje prakse
- Posvećenost država članica da ojačaju svoje učesće u forumima regionalne saradnje kako bi se ubrzala implementacija projekata od zajedničkog interesa
- Redovni otvoreni dijalog između ministarstava, regulatornih organa i OPS-a i ODS-a o adekvatnoj regulatornoj podršci aktivnostima angažovanja zainteresovanih strana

Neophodni organizacioni uslovi među svim stranama uključenim u procese izdavanja dozvola ili angažovanja zainteresovanih strana usklađeni su sa značajnim potrebama za postavljanje mreže.

Komisija se obavezala da će blisko sarađivati sa svim stranama koje se pridržavaju pakta u okviru odgovarajućih foruma za saradnju u vezi sa mrežom, kao što su PCI energetske dani, Forum energetske infrastrukture i Platforma nacionalnih nadležnih organa (NCA platforma) kako bi podržala svoje implementacija.

Evropskoj koaliciji za finansiranje energetske efikasnosti pristupilo 49 finansijskih institucija

BRISSEL - Evropska komisija je **objavila** 30. oktobra da se 49 finansijskih institucija pristupilo Evropskoj koaliciji za finansiranje energetske efikasnosti (Koalicija), nakon 27 zemalja EU koje su se pridružile koaliciji krajem prošle godine. To uključuje i javne i privatne finansijske institucije, kao što su banke i njihova reprezentativna udruženja, investicione firme i razvojne banke.

Ova integracija finansijskih institucija u inicijativu predstavlja ključni korak u uspostavljanju trilateralnog

okvira Koalicije koji obuhvata zemlje EU, finansijske institucije i Komisiju, prenosi portal energy.ec.europa.eu.



Odabrane finansijske institucije sada će direktno raditi sa Komisijom i zemljama EU, te će biti uključene u zajedničko kreiranje programa rada Koalicije.

Evropska koalicija za finansiranje energetske efikasnosti je prvi okvir saradnje ove vrste, za jačanje tržišnog učesća u implementaciji politike i pružanje podrške zemljama EU u definisanju tržišnih rešenja.

Turska ukida subvencije za domaćinstva sa velikom potrošnjom energije

ANKARA . Turska planira da ukine vladine subvencije za velike stambene potrošače električne energije počevši od februara sledeće godine i uvede cene zasnovane na troškovima, izjavio je ministar energetike i prirodnih resursa Alparslan Bajraktar.



"Poslednjom regulativom koju je doneo energetski regulator, građani i stambeni objekti sa više od dvostruko većom mesečnom prosečnom potrošnjom, odnosno 417 kilovat-sati, počće da plaćaju stvarnu cenu električne energije nakon februara", rekao je Bajraktar, prenose novine **Dejli Sabah**.

Obraćajući se novinarima u Ankari, Bajraktar je rekao da planirana regulatorna promena ima za cilj usmeravanje vladinih subvencija na građane kojima su one najpotrebnije.

Subvencije će se i dalje primenjivati na domaćinstva koja troše oko 200 kilovat-sati mesečno, bez povećanja cena do januara, rekao je ministar.

Oni koji troše više, potencijalno zbog većih domova ili široke upotrebe uređaja, uključujući električna vozila, suočiće se s prilagođenim cenama usklađenim sa stvarnim troškovima energije.

Od oko 40 miliona stambenih korisnika električne energije, korisnici velike potrošnje čine oko 3% ukupnog broja, rekao je Bajraktar.

Krajem oktobra je Međunarodni monetarni fond (MMF) rekao da će ohrabriti Tursku da nastavi sa smanjenjem skupih energetske subvencija.

Pad emisija gasova staklene bašte od 8% u EU u 2023.

BRISSEL - Evropska agencija za životnu sredinu (EEA) je objavila smanjenje emisija gasova efekta staklene bašte u celoj EU za 8 posto 2023. godine, navodeći značajan pad fosilnih goriva i povećanje upotrebe obnovljivih izvora energije.



Blok od 27 zemalja je četvrti najveći svetski emiter stakleničkih gasova nakon Indije, Kine i Sjedinjenih Država, prenosi **AFP**.

Šta su pokazali podaci?

Prema preliminarnim podacima EEA ukupne neto emisije stakleničkih gasova za 2023. smanjene su na 37 posto ispod nivoa iz 1990. godine.

"Nakon dve godine sporijeg napretka u pozadini oporavka od krize COVID-a i uticaja energetske krize,

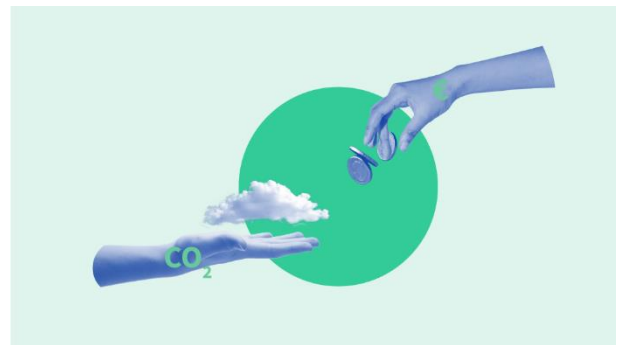
EU nastavlja snažnu silaznu putanju emisija, krećući se prema klimatskoj neutralnosti", navodi se.

Ogroman pad predvođen je značajnim padom upotrebe uglja i rastom obnovljivih izvora energije, a podržan je i smanjenom potrošnjom energije širom Evrope", navodi se u saopštenju EEA.

Obnovljivi izvori energije bili su vodeći izvor proizvodnje električne energije u EU 2023. sa 44,7% (u odnosu na 41,2% u 2022.), ispred fosilnih goriva sa 32,5% i nuklearne energije sa 22,8%.

Udeo obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji porastao je sa 10,2% u 2005. na 24% u 2023. godini, saopštila je EEA.

Cilj do 2030. 'na dohvat ruke'



Evropska komisija je saopštila da informacije pokazuju da blok "ostaje na putu da postigne svoju posvećenost smanjenju emisija za najmanje 55% do 2030. godine".

Rečeno je da se smanjenje od 1990. godine poklopilo s povećanjem bruto domaćeg proizvoda (BDP) od 68%, što je dokaz o "nastavkom razdvajanja emisija i ekonomskog rasta" u EU.

Komisija je taj pad opisala kao "najveći godišnji pad u poslednjih nekoliko decenija.

EEA je takođe zaključila da je cilj za 2030. "na dohvat ruke", ali je upozorila da će "zemlje članice EU morati održati ovu stopu napretka kako bi postigle evropske klimatske i energetske ciljeve".

EEA: Uprkos napretku, EU i dalje 6% udaljena od cilja za 2030.

BRISSEL - Uprkos napretku, Evropska agencija za životnu sredinu (EEA) upozorava da su trenutne politike i dalje za 6% udaljene od cilja za 2030. od 55% smanjenja u odnosu na nivo iz 1990. godine, piše londonski **Guardian**.

Energetski sektor je zabeležio najveće smanjenje emisija, dok su poljoprivreda i transport zaostajali, sa smanjenjem emisija za samo 2%, odnosno 1%.

Evropska gasna kriza nije gotova uprkos punim skladištima

LONDON - Pre godinu dana evropski političari su proglasili završenom gasnu krizu nastalu zbog skoro potpunog prekida ruskih isporuka. EU se okrenula alternativnim dobavljačima prirodnog gasa, uveravajući da će to biti dovoljno da spreči nestašice i visoke cene. Ova uveravanja sada izgledaju preuranjeno, piše 3. novembra portal **Oilprice.com**.



Krajem oktobra, evropske referentne cene gasa dostigle su najviši nivo u godinu dana (43.68 evra MWh), nakon vesti o prekidu proizvodnje u Norveškoj, podseća portal i ocenjuje da u budućnost predstoji više skokova cena—jer se pomenuti skok dogodio uprkos punim evropskim pećinama za skladištenje gasa uoči sezone najveće potražnje.

Jedini razlog zašto je EU preživela zimu 2022-23. bila je sreća, koja je kontinentu donela blažu zimu nego inače, nastavlja **Oilprice.com** i ukazuje da je Rusija drugi najveći dobavljač prirodnog gasa u EU, uprkos sankcija.

EU je to i sama priznala u svom Izveštaju o stanju energetske unije, objavljenom u septembru. "Udeo ruskog gasa u uvozu EU pao je sa 45% u 2021. na 18% do juna 2024. Ali koliko god se trudila da istakne prelazak na norveški i američki gas, činjenica je da Rusija isporučuje više gasa Evropi nego Sjedinjene Države.

Činjenica da se ovo nastavlja je jednostavan dokaz da Evropi i dalje treba mnogo gasa uprkos njenom dobrovoljnom uništavanju potražnje od 2022. To uništenje potražnje, prema Izveštaju o stanju energetske unije, iznosilo je 138 milijardi kubnih metara između avgusta 2022. i maja 2024. godine, ali nije nešto čime se treba ponositi – ne kada se preduzeća gase zbog previsokih cena energije. Ipak, EU je dala sve od sebe da pozitivno okrene priču o uništavanju potražnje, predstavljajući je kao uspeh u smanjenju zavisnosti bloka od ruskog gasa.

Čini se da su oni koji se bave ovim spinom zaboravili da je alternativna ponuda daleko od zagarantovane. Nedavni skokovi cena su grubo podsetnik na to. Bajdenova "pauza" oko odobrenja novih terminala za izvoz LNG-a poništena je na sudu, ali će proći godine pre nego što budu izgrađeni svi planirani novi kapaciteti. A Evropi je gas potreban sada – jer je Ukrajina rekla da neće obnoviti svoj ugovor o tranzitu gasa sa Rusijom, a ukrajinska cev je jedina koja još uvek nosi ruski gas, osim LNG, u EU.

Bloomberg je objavio da EU razgovara o alternativnom snabdevanju s Azerbejdžanom – ali to može samo delimično zameniti ruski gas koji ide preko Ukrajine. "Ugovor bi trebao uključivati takozvani svop (eng. swap) sporazum između Bakua i Moskve jer Azerbejdžan nema dovoljno izvoznih kapaciteta da nadomesti postojeće isporuke ruskog gasa ukrajinskim cevovodima", objasnio je **Bloomberg**.

Makedonija, BiH i Moldavija potpuno zavisne od ruskog gasa

LJUBLJANA - Od svih evropskih zemalja Makedonija, Bosna i Hercegovina i Moldavija najviše zavise od ruskog prirodnog gasa - 100 posto, pokazuju podaci Agencije za saradnju energetskih regulatora Evropske unije (ACER).

Zavisnost Bugarske od ruskog gasa je 77%, Slovenije 51%,... Od zapadnoevropskih zemalja najzavisnija od ruskog gasa je Finska sa 94%, dok je Francuska najmanje zavisna sa 24 %.

Sa zimom, Evropa će povećati proizvodnju gasa i emisije - Ember

BRISEL - Evropska proizvodnja električne energije iz prirodnog gasa i povezane emisije pale su na višegodišnje najniže nivoe u prva tri kvartala 2024. godine, ali bi trebalo da se naglo oporave do kraja godine kako solarna proizvodnja opada dok potražnja za grejanjem raste, piše **Rojters**.

Od januara do septembra, ukupna evropska proizvodnja električne energije iz uglja i prirodnog gasa iznosila je 1.236 teravat sati (TWh), prema energetskom think tanku **Ember**.

EMBER

Taj ukupni iznos bio je 7,5% manji u odnosu na iste mesece 2023. godine i izazvao je pad emisije električne energije od 7% na 928 miliona metričkih tona ugljendioksida (CO2), što je najniži nivo u najmanje jednoj deceniji.

Međutim, evropski vršni period grejanja dolazi do kraja godine kada je solarna snaga najniža, što znači da proizvođači energije moraju zameniti izgublenu solarnu proizvodnju bez emisija i povećati ukupnu proizvodnju s većim oslanjanjem na gas.

Neki delovi Evrope će takođe pokrenuti proizvodnju na uglj kako bi se zadovoljile potrebe sistemske potražnje, što će rezultirati još većim porastom emisija u energetskom sektoru.



Ali prirodni gas je najveće energetske gorivo u Evropi, i biće primarni izvor rasta proizvodnje - i emisija - u najhladniji period godine.

Proizvodnja solarne energije u Evropi opada za najmanje 50% tokom zime u odnosu na vrhunac letnih meseci, pokazuju podaci Embera.

U 2024. to znači da bi prosečni nivoi solarne proizvodnje od juna do avgusta od oko 44 TWh mesečno mogli pasti na manje od 20 TWh mesečno u novembru, decembru i januaru.

Za dobavljače električne energije, taj pad solarne proizvodnje je pogoršan porastom ukupne potrošnje električne energije tokom špica zimskog perioda.

U 2023. ukupna potrošnja električne energije u poslednjem tromesečju godine bila je 14% veća nego u junu, julu i avgustu.

ACER: Raste broj kršenja REMIT regulative

LJUBLJANA - U svom novom tromesečnom izveštaju, Agencija za saradnju energetske regulatora (ACER) je 31. oktobra, istakla da je 371 slučaj kršenja REMIT regulative bio pod istragom na kraju trećeg kvartala 2024.

Tokom kvartala otvoren je 31 predmet, u poređenju sa 21 u prethodnom tromesečju, saopšteno je iz agencije sa sedištem u Ljubljani.



REMIT regulativa ima za cilj da obezbedi transparentnost i integritet na energetskim tržištima, podseća portal agenceurope.eu.

Nerezidenti mogu da se registruju kao učesnici na ukrajinskom veleprodajnom energetskom tržištu

KIJEV - Ukrajinska Nacionalna regulatorna komisija za energetiku i komunalne usluge (NERC) planira da dozvoli nerezidentima da se registruju kao učesnici na njenom veleprodajnom energetskom tržištu kada koriste prekogranične dalekovode ili kupuju usluge transporta gasa na međunarodnim ulaznim/izlaznim tačkama.



Ova regulatorna odluka je uključena u nacrt rezolucije "O izmenama i dopunama postupka registracije tržišta" koji je usvojen na sednici u minuli utorak, piše *Interfaks*.

“Nerezidenti Ukrajine mogu se dobrovoljno registrovati kao učesnici na veleprodajnom tržištu energije ako poseduju šifru koju izdaje Agencija za saradnju energetske regulatora (ACER) ili Regulatorni odbor Energetske zajednice (ECRB)”, navodi se u dokumentu.

Prema Uredbi EU br. 1227/2011 o transparentnosti i integritetu na veleprodajnom tržištu energije, učesnici koji se bave trgovinom na veliko energijom moraju se registrovati u skladu sa nacionalnim regulatornim okvirom zemlje u kojoj se ove transakcije odvijaju ili su planirane.